

N:o 4.

Ank. till Riksd. kansli den 30 jan. 1903, kl. 3 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kungl. Maj:ts proposition med förslag till lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Genom proposition, n:o 15, af den 19 december nästlidet år, hvilken blifvit af båda kamrarna till lagutskottet hänvisad, har Kungl. Maj:t, under åberopande af propositionen bilagdt utdrag af statsrådsprotokollet öfver civilärenden för samma dag, föreslagit Riksdagen att antaga följande förslag till

Lag angående ändring i vissa delar af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862.

Härigenom förordnas, att nedan nämnda paragrafer i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 5.

Kommunens beslutanderätt utöfvas genom därtill bland stadens röstberättigade män valde deputerade, som benämnas stadsfullmäktige och äro till antalet ett hundra. Ej må stadsfullmäktige med verkställighetsåtgärder af något slag eller med förvaltning af penningar eller andra tillgångar för kommunens räkning samfäldt och omedelbart sig befatta.

Bih. till Riksd. Prot. 1903. 7 Saml. 1 Häft.

Verkställighet och förvaltning tillkomma de särskilda nämnder, afdelningar eller personer, som stadsfullmäktige för sådant ändamål utse, och hvilka hvar inom sitt område äro för omförmälda göromål ansvariga.

Dessa nämnder och afdelningar, åt hvilka vården om kommunens gemensamma angelägenheter närmast anförtrodd är, hafva ock därför främsta åliggandet att verka till kommunens gagn och tillse, att de allmänna behofven varda fyllda i den mån tillgångar därtill finnas eller kunna beredas.

Öfverståhållaren tillkommer att med uppmärksamhet följa verkställigheten af stadsfullmäktiges beslut och förvaltningen af kommunens gemensamma angelägenheter.

§ 15.

Nedan nämnda personer må, med hänsikt till deras ämbets- eller tjänstemannaställning, icke vara stadsfullmäktige, nämligen öfverståhållaren, underståhållaren, polismästaren och stadens fiskaler, äfvensom de tjänstemän och betjante, hvilka i och för sina befattningar äro inför stadsfullmäktige eller under dem ställda nämnder eller afdelningar redo skyldige.

Vid stadsfullmäktiges sammanträden äger öfverståhållaren eller, där han är hindrad, underståhållaren att vara tillstädes och i öfverläggningarna, men ej i besluten, deltaga.

§ 18.

Stadsfullmäktige välja årligen bland sig en ordförande och en vice ordförande, om hvilka val underrättelse skall till öfverståhållareämbetet insändas.

Äro både ordföranden och vice ordföranden hindrade att vid något stadsfullmäktiges sammanträde närvara, välja de, som tillstädes äro, en annan ordförande för tillfället.

Fullmäktige antaga ock en sekreterare, hvars åligganden bestämmas i den instruktion, som de kunna finna skäligt för honom utfärda.

§ 19.

Stadsfullmäktige, för hvilka tjänstgöringsåret börjar den 1 april, sammanträda å första helgfria dag i februari, april, juni, oktober och december månader samt däremellan så ofta ordföranden finner sådant

af nöden. Kallelse till sammanträde bör ock utfärdas, då tio eller flere af fullmäktige med uppgift om anledningen skriftligen därom anhålla.

Sammanträde skall jämväl hållas, då öfverståthållareämbetet det äskar för behandling af uppgifvet ärende.

§ 20.

Kallelse till sammanträde skall genom ordförandens försorg skriftligen utfärdas och senast dagen förut, så vidt möjligt är, en hvar fullmäktig delgifvas. Åtta dagar före sammanträdet, eller, där saken ej tål sådant uppskof, minst tre dagar förut, bör ock tillkännagifvande därom, med uppgift å ärenden, som skola förekomma, införas i den tidning, hvaruti öfverståthållareämbetets kungörelser vanligen intagas.

Skriftlig underrättelse om sammanträdet skall senast dagen förut meddelas öfverståthållareämbetet.

§ 24.

Vid fullmäktiges sammanträden föres protokoll, som vid näst därpå följande sammanträde justeras, så vida icke fullmäktige uppdraga åt ordföranden, jämte två eller flere ledamöter, att å dag dessförinnan justeringen verkställa.

Stadsfullmäktiges beslut skola, så snart de blifvit justerade, skriftligen delgifvas öfverståthållareämbetet.

Det justerade protokollet skall å förut kungjord dag offentligen uppläsas; hvarjämte en kort uppgift om de vid sammanträdet fattade hufvudsakliga beslut samtidigt införas i den tidning, hvaruti öfverståthållareämbetets kungörelser vanligen inflyta.

§ 32.

Beslut, som öfverståthållareämbetets pröfning underställas, skola antingen oförändrade fastställas eller ogillas. Vägrar öfverståthållareämbetet sökt fastställelse, skall skäl därtill uppgifvas.

Uraktlåta stadsfullmäktige underställa något beslut i fråga, där underställning bort ske, äger öfverståthållareämbetet förbjuda verkställighet af beslutet.

I de fall, då öfverståthållareämbetet vägrar fastställelse eller förbjuder verkställighet, ankommer på stadsfullmäktige att afgöra, huruvida frågan skall Kungl. Maj:ts pröfning underställas.

§ 33.

Stadsfullmäktige utse bland sig högst tio personer att jämte ordföranden och vice ordföranden hos fullmäktige utgöra ett särskildt utskott, som har att med sin uppmärksamhet följa förvaltningen af stadens angelägenheter i alla riktningar; till fullmäktige göra framställningar och förslag, som i ett eller annat hänseende häraf kunna förmedlas; till föredragning bereda alla de ärenden för öfrigt, i hvilka fullmäktige skola utlåtanden eller beslut meddela, samt å stadsfullmäktiges vägnar företrädesvis öfvervaka verkställigheten af fullmäktiges beslut. Detta beredningsutskott äger att från de under stadsfullmäktige lydande nämnder, afdelningar eller tjänstemän infordra de yttranden och upplysningar, som för ärendenas utredande äro af nöden, äfvensom att hos öfverståthållareämbetet omedelbart göra framställning om upplysningars infordrande från ämbetsmyndigheter, på sätt för stadsfullmäktige i § 28 medgifvet är.

Öfverståthållaren eller, där han är hindrad, underståthållaren är obetaget att öfvervara beredningsutskottets sammanträden samt att delta i öfverläggningarna, men ej i besluten.

Den hos stadsfullmäktige anställde sekreterare tjänstgör ock i sådan egenskap hos beredningsutskottet.

Denna lag träder i kraft den 1 juni 1903; och skall det val af ordförande bland stadsfullmäktige, hvilket vid stadsfullmäktiges första därefter infallande sammanträde bör äga rum, gälla för tiden till första sammanträdet i april 1904.

Enligt 18 § i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862 föres ordet bland stadsfullmäktige af öfverståthållaren, när han är tillstädes, med rätt för honom att delta i öfverläggningarna, men ej i besluten. Vidare stadgas i 33 §, att stadsfullmäktige skola välja visst antal personer att jämte öfverståthållaren och vice ordföranden hos fullmäktige utgöra ett beredningsutskott, hvilken bestämmelse tillämpas så, att öfverståthållaren inom nämnda utskott intager enahanda ställning, som, på sätt ofvan sägs, tillagts honom bland stadsfullmäktige.

Frågan om ändring af dessa föreskrifter har upprepade gånger varit föremål för Riksdagens öfverläggningar. Redan år 1869 förelåg därom

förslag, som tillstyrktes af lagutskottet och godkändes af Andra Kammaren, men föll på Första Kammarens motstånd. Sedermera återkom frågan till Riksdagen ej förr än år 1898, då en motion i ämnet i enlighet med lagutskottets hemställan blef af Riksdagen ogillad. Åren 1900 och 1901 upprepades motionen, båda gångerna med det resultat, att Andra Kammaren biföll, men Första Kammaren afslog lagutskottets hemställan om antagande af lag i öfverensstämmelse med motionen. Äfven vid nästlidet års riksdag framlades en motion af samma innehåll. I häröfver afgifvet utlåtande anslöt sig lagutskottet till den uppfattning, som uttalats af 1869, 1900 och 1901 års lagutskott, samt åberopade hvad nämnda utskott i frågan anfört.

Sålunda hade lagutskottet vid 1869 års riksdag yttrat, bland annat, att föreskriften, att öfverståthållaren, när han vore tillstädes, skulle föra ordet, icke syntes betingad af några för hufvudstaden egendomliga förhållanden. Om ändamålet med inrättandet af hufvudstadens kommunalrepresentation endast varit det att af denna bilda en rådgifvande församling, hvilken öfverståthållaren ägde sammankalla för att med henne ingå i rådplågningar om medlen att befordra kommunens ekonomiska väl, hade det varit i sin ordning, att ordförandeplatsen blifvit honom tillerkänd. Sådan vore likväl icke denna institution; den vore en inom lagliga gränser beslutande församling, bildad i hufvudsaklig öfverensstämmelse med de principer för den kommunala själfstyrelsen, som genom förordningen den 21 mars 1862 vunnit tillämpning i fråga om rikets öfriga städer. En anordning, hvarigenom ordförandeskapet för Stockholms stadsfullmäktige förbehållits öfverståthållaren såsom sådan, syntes därför föga förenlig med institutionens idé.

Enligt 31 och 49 §§ af ifrågavarande förordning ankomme det på öfverståthållarembetet dels att, efter underställning, antingen fastställa eller gilla vissa hos stadsfullmäktige fattade beslut, dels ock att upptaga och afgöra besvär öfver fullmäktiges beslut i stadens gemensamma angelägenheter. Den pröfning, som sålunda tillkomme öfverståthållaren, utgjorde ett särdeles viktigt skäl till att vidtaga den föreslagna förändringen; ty utom det att öfverståthållaren under närvarande förhållande ganska lätt kunde blifva försatt i en skef ställning, ägnad att framkalla missförstånd och misstydingar, borde ej heller förbises, att det äfven strede mot andan af vår lagstiftning i öfrigt att låta samma ärende i två instanser af samma person handläggas, hvilket därför borde, så vidt möjligt vore, undvikas.

Lagutskottet vid 1900 års riksdag, med hvilket 1901 års lagutskott

instämt, hade först erinrat, att äfven 1898 års lagutskott erkänt såsom obestridligt, att den för Stockholm gällande bestämmelsen om en själfskrifven ordförande i stadsfullmäktige icke stode i öfverensstämmelse med den våra kommunallagar eljest genomgående själfstyrelseprincipen, hvilken beträffande öfriga städer tagit sig ett uttryck, bland andra, uti den kommunalrepresentationen tillerkända rätt att själf och inom sig utse den, som skulle leda dess förhandlingar. Då denna princip, fortsatte 1900 års lagutskott, icke vore ett blott teoretiskt hugskott, utan framgått ur historiens erfarenheter, så låge i principens rätta tillämpning äfven en förvissning om, att därigenom vunnes betydelsefulla praktiska fördelar af såväl allmänna som mera enskild natur. Vid viktiga tillfällen kunde det mången gång till och med gestalta sig så, att det för kommunen blefve ett lifsintresse, att den person, som skulle representera enheten och ledningen i kommunalförvaltningen, vore efter kommunalrepresentationens val framgången ur dess egna led. Af dessa skäl, och då det ej borde på allvar kunna ifrågasättas, att Stockholms stadsfullmäktige mera än andra kommunala representationer skulle sakna utsikter att inom sig finna någon lämplig ordförande, hade lagutskottet ansett den ifrågasatta lagändringen vara för Stockholms kommun gagnelig.

Men den nuvarande anordningen förryckte, enligt utskottets uppfattning, äfven den ställning, som jämlikt sakens natur och lagens mening den administrativa myndigheten å sin sida skulle intaga i förhållande till kommunalrepresentationen.

Fullgörandet af öfverståhållarens rätt och plikt att i viktiga frågor, som berörde hans ämbetsutöfning, vid öfverläggningarna i stadsfullmäktige göra sin uppfattning gällande, måste nämligen blifva illusorisk i följd af bestämmelsen, att han tillika samtidigt skulle tjänstgöra som fullmäktiges ordförande. Öfverståhållarens befattning med ärendena under fullmäktiges sammanträden hade äfven inskränkt sig till att leda förhandlingarna, därvid han enligt häfdvunnet bruk, som hade goda skäl för sig, icke yttrat sin egen mening. Under sådana förhållanden kunde öfverståhållaren lätt vänta att mötas af ogillande, i fall han hos fullmäktige framförde sin egen åsikt i någon angelägenhet, enär han i och genom fullgörandet af sitt statsämbetes skyldigheter i detta afseende bröte emot de i fullmäktiges ögon ännu viktigare förpliktelser, som ordförandeskapet enligt häfdvunnet bruk pålade honom. Sedan lagutskottet därefter framhållit, att öfverståhållarens dubbelställning framträdde såsom icke mindre skef vid utöfvandet af hans pröfningsrätt i afseende å de beslut af stadsfullmäktige, hvilka genom

underställning eller besvär till honom hänskötes, fäste utskottet uppmärksamheten därpå, att någon anledning icke finnes att befara, att upphörandet af denna dubbelställning skulle medföra pröfningsrättens oriktiga eller ovisliga begagnande.

Man syntes, sade lagutskottet i sådant hänseende, icke äga rättighet utan vidare antaga, att särskildt inom förevarande förvaltningsområde den administrativa myndigheten skulle, ställd på sin rätta plats, missbruka sin pröfningsrätt. Och allra minst borde i detta afseende kunna dragas obestämda slutsatser däraf, att samarbetet mellan öfverståhållaren och kommunalrepresentationen ditintills med den nuvarande ordningen varit godt. Ty detta hade väl närmast berott på öfverståhållarens personlighet, och ingen torde föreställa sig, att de män, hvilka sedan den nya kommunalagens tillkomst beklädt öfverståhållareämbetet, skulle under andra förhållanden vållat staden några synnerliga bekymmer genom mindre skickligt utöfvande af sin lagstadgade myndighet.

Sedan lagutskottet slutligen framhållit, att den i detta ämne ofta framförda invändningen, att Stockholms stad vore i territoriellt afseende att likställa med ett län, hvars representation, landstinget, ej ägde utse sin ordförande, såväl i formellt som i sakligt afseende saknade all befogenhet, yttrade utskottet, att denna fråga uppenbarligen hörde till dem, som städse återkomme, till dess de vunnit sin lösning, och att det ej syntes kunna vara annat än önskligt, att förevarande angelägenhet ordnades, innan författningens anmärkta bristfällighet hunnit gifva anledning till ännu mera framträdande missförhållanden.

Under erinran om en af Stockholms stadsfullmäktige i skrifvelse den 11 november 1901 hos Kungl. Maj:t gjord hemställan om lagändring i förevarande syfte, anförde 1902 års lagutskott vidare, att ehuru utskottet alltså anslöte sig till framställningen därom, att öfverståhållarens befattning såsom ordförande hos nämnde stadsfullmäktige och ledamot af deras beredningsutskott måtte upphöra, samt i hufvudsak instämde i hvad föregående lagutskott, enligt hvad ofvan blifvit omförmäldt, härutinnan yttrat, utskottet dock ansåge, att Riksdagen, hellre än att antaga det af motionären i ämnet framlagda lagförslag, borde genom skrifvelse till Kungl. Maj:t uttala sin anslutning till stadsfullmäktiges ofvanberörda ansökning. Utskottet hemställde därför, att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t täcktes låta utarbeta och för Riksdagen framlägga förslag till de ändringar af förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, som för upphörande af öfverståhållarens själfskrifvenhet såsom

ordförande hos Stockholms stadsfullmäktige och ledamot af beredningsutskottet kunde befinnas erforderliga. Denna hemställan godkändes utan diskussion af Andra Kammaren, hvaremot Första Kammaren med 56 röster mot 30, hvilka senare afgåfvos för utskottets förslag, biföll en vid utskottets utlåtande fogad reservation, i hvilken yrkats, att då den i motionen berörda fråga redan vore på Kungl. Maj:ts pröfning beroende, motionen ej skulle till någon Riksdagens åtgärd föranleda.

I Stockholms stadsfullmäktiges ofvannämnda skrifvelse anfördes till en början, att frågan om ändring af föreskrifterna angående öfverståthållarens själfskrifna ordförandeskap i stadsfullmäktige upprepade gånger varit föremål för stadsfullmäktiges liksom för Riksdagens öfverläggningar, men att af olika skäl ändringsförslagen dittills ej heller inom stadens representation vunnit bifall. Inom stadsfullmäktige hade emellertid den uppfattningen, att stadsfullmäktige i rikets främsta kommun borde med afseende på rätten att välja ordförande likställas med stadsfullmäktige i öfriga rikets städer, där stadsfullmäktige väljas, allt mera gjort sig gällande; och då emot den ifrågasatta ändringen inom Riksdagen med styrka framhållits, att det icke vore skäl att i förevarande hänseende ändra gällande lag, då önskan därom icke blifvit framställd af den, saken närmast rörde, eller stadsfullmäktige själfva, hade stadsfullmäktige funnit sig böra hos Kungl. Maj:t göra underdånig framställning i ärendet, till stöd för hvilken framställning stadsfullmäktige återopade 1869 och 1900 års lagutskotts ofvan återgifna uttalanden.

Då hvad sålunda blifvit anfördt för den ifrågasatta reformen syntes stadsfullmäktige vara principiellt riktigt och reformen enligt stadsfullmäktiges uppfattning vore för Stockholms kommun gagnelig, anhöllo stadsfullmäktige, det täcktes Kungl. Maj:t till Riksdagen aflåta proposition angående ändrad lydelse af förordningen den 23 maj 1862 om kommunalstyrelse i Stockholm i hufvudsaklig öfverensstämmelse med ett af stadsfullmäktige antaget förslag.

Denna stadsfullmäktiges framställning öfverlämnades till Kungl. Maj:t af öfverståthållareämbetet med skrifvelse den 31 december 1901, däri ämbetet på anförda grunder fann sig sakna tillräcklig anledning att till bifall förorda stadsfullmäktiges ifrågavarande framställning. Skulle emellertid Kungl. Maj:t finna öfverståthållarens ordförandeskap hos stadsfullmäktige och hans ledamotskap af beredningsutskottet böra upphöra, hemställde ämbetet, att Kungl. Maj:t behagade i sammanhang med däraf betingade

lagförändringar taga i öfvervägande behovet af, att i kommunalförordningen för Stockholm blefve, utöfver hvad stadsfullmäktige föreslagit, införda jämväl andra bestämmelser, genom hvilka det nödvändiga sambandet mellan hufvudstadens administrativa myndighet och dess kommunalrepresentation bibehölles.

Med anledning af denna hemställan anmodade dåvarande chefen för civildepartementet öfverståthållareämbetet att till Kungl. Maj:t inkomma med yttrande rörande de särskilda bestämmelser, som, därest omförmälda ordförandeskap och ledamotskap skulle komma att upphöra, syntes öfverståthållareämbetet böra i kommunalförordningen införas för att bibehålla sambandet mellan hufvudstadens administrativa myndighet och dess kommunalrepresentation.

Öfverståthållareämbetet, som åt särskilde kommitterade uppdrog frågans utredning, öfverlämnade till Kungl. Maj:t med skrifvelse den 29 mars 1902 ett af kommitterade afgifvet förslag till de särskilda bestämmelser, som under förutsättning af bifall till de af stadsfullmäktige ifrågasatta ändringar borde meddelas i kommunalförordningen utöfver dem, om hvilka stadsfullmäktige gjort framställning; och återopade öfverståthållareämbetet såsom eget yttrande det af kommitterade afgifna betänkande.

I detta betänkande erinrade kommitterade först, att i följd af stadgandet om öfverståthållarens själfskrifna ordförandeskap hos stadsfullmäktige, och då öfverståthållaren icke allenast jämlikt 33 § i kommunalförordningen varit ledamot i stadsfullmäktiges beredningsutskott utan äfven därstädes från början af kommunalförordningens tillkomst allt jämt fört ordet, han dittills haft till åliggande och varit i tillfälle att med särskild uppmärksamhet följa verkställigheten af stadsfullmäktiges beslut och förvaltningen af kommunens gemensamma angelägenheter. I händelse stadsfullmäktiges framställning bifölles och den ifrågasatta förändringen genomfördes, borde på samma gång i kommunalförordningen införas ett stadgande, som tydligen utmärkte, att förändringen lämnade öfverståthållarens skyldighet att ägna sin uppmärksamhet åt kommunens angelägenheter oberörd, så att hans maktpåliggande ämbetsplikt i detta hänseende kvarstode såsom gällande med oförminskad kraft och i lika hög grad efter förändringen som före densamma. Genom ett stadgande i omförmälda syfte förekommes, att förändringens innebörd och räckvidd missförstodes eller blefve föremål för skiljaktiga meningar. Stadgandet förringade icke i något hänseende hufvudstadens invånarens lagfästa rätt till själfstyrelse och vore ägnadt att underlätta en för hufvudstaden fördelaktig samverkan emellan öfverståthållaren å ena sidan samt å andra sidan stadsfullmäktige, beredningsutskottet, nämnderna

och stadens tjänstemän, af hvilka senare öfverståthållaren borde säkrare kunna påräkna tillbörligt tillmötesgående, om hans ifrågavarande ämbetsplikt funnes uttryckt i kommunalförordningen, än om den där sagnades. Stadsgandet tillgodosåge slutligen de anspråk, som från det allmännas sida skäligen kunde framställas i syfte att betrygga statens viktiga intressen i hufvudstaden.

Som 5 § i kommunalförordningen för Stockholm innehölle föreskrifter om verkställigheten och förvaltningen, syntes det föreslagna stadsgandet lämpligast böra tilläggas samma § såsom ett fjärde moment.

Vidare anförde kommitterade, att stadsfullmäktige uti 19 § af kommunalförordningen för Stockholm, hvilken § föreskrefve, att stadsfullmäktige skulle sammanträda å första helgfria dag i februari, april, juni, oktober och december månader samt däremellan så ofta öfverståthållaren funne sådant af nöden, föreslagit en ändring, hvarigenom öfverståthållaren skulle frånhändas all rätt att påkalla sammanträde med stadsfullmäktige. Då det torde vara af synnerlig vikt, att stadsfullmäktige sammanträdde, jämväl när öfverståthållaren det äskade, hvilket för öfrigt vore analogt med föreskriften i förordningen om kommunalstyrelse i stad § 34, hemställdes att, i händelse 19 § erhöle den ordalydelse, stadsfullmäktige föreslagit, ett moment måtte läggas till paragrafen af innehåll, att sammanträde skulle hållas, jämväl då öfverståthållaren det äskade för behandling af uppgifvet ärende.

Därest det själfskrifna ordförandeskapet upphörde, hemställde kommitterade vidare, att i kommunalförordningen för Stockholm måtte införas, att öfverståthållaren skulle skriftligen underrättas om stadsfullmäktiges sammanträden. En dylik föreskrift sagnades och hade hittills varit obehöffig, enär öfverståthållaren själf utsatte tiden för sammanträdena. På grund häraf, och i likhet med hvad som i förordningen om kommunalstyrelse i stad, § 35, stadgades, föresloges, att 20 § i kommunalförordningen för Stockholm erhöle ett tillägg i detta syfte.

Såsom ordförande hade öfverståthållaren bestämt tid för sammanträdena och därvid kunnat afpassa tiden med hänsikt till ledighet från andra ämbetsgöromål, så att han varit oförhindrad att i regeln bevista sammanträdena, hvarigenom han varit satt i tillfälle att regelbundet kunna följa ärendenas behandling och taga kännedom om stadsfullmäktiges beslut. Efter upphörandet af själfskrifvenheten vore det icke säkert, att den valde ordföranden vid utsättandet af sammanträdena toge hänsyn därtill, att öfverståthållaren vore oförhindrad tillstädeskomma. Men det torde vara af vikt, att besluten under alla förhållanden bringades till hans känne-

dom. På det att sådant alltid måtte ske, föreslogo kommitterade införande i kommunalförordningen för Stockholm af ett med 43 § i förordningen om kommunalstyrelse i stad angående delgifvandet af stadsfullmäktiges beslut öfverensstämmande stadgande, som syntes lämpligen kunna in-skjutas i 24 §.

I 47 § af förordningen om kommunalstyrelse i stad stadgades, att magistraten skulle vägra handräkning till verkställighet af beslut, i händelse underställning, där den bort äga rum, uraktlåtits. Något sådant stadgande funnes icke i Stockholms kommunalförordning, sannolikt af det skäl, att öfverståhållaren ansetts, såsom ordförande hos stadsfullmäktige och ledamot af beredningsutskottet, kunna utöfva tillräcklig och verksam kontroll därå, att underställning skedde i de fall, där den vore föreskrifven. Om den ifrågasatta förändringen genomfördes och öfverståhållarens omförmälda ordförandeskap och ledamotskap upphörde, ansågo kommitterade, att öfverståhållareämbetet borde berättigas att, i likhet med magistraterna i rikets öfriga städer, förbjuda verkställighet af icke behörigen underställt beslut. Af sådan anledning förslogo kommitterade, att 32 § i kommunalförordningen för Stockholm måtte erhålla en i sådan riktning ändrad lydelse.

Uti infordradt, den 24 september 1902 afgifvet yttrande förklarade stadsfullmäktige sig ej hafva någon erinran att göra mot kommitterades ofvanberörda förslag till ändringar i kommunalförordningen för Stockholm, men ville, med afseende å motiveringen till det föreslagna tillägget till 5 § i kommunalförordningen, framhålla, att ifrågavarande tilläggsstadgande icke finge anses innebära någon utvidgad bestämmanderätt för öfverståhållaren med afseende å kommunens angelägenheter, utöfver hvad i gällande författningar redan funnes stadgad.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t redogjorde vederbörande departementschef till en början för tillkomsten af ifrågavarande bestämmelser i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm äfvensom för ärendets föregående behandling och yttrade därefter för egen del följande:

»Det lär väl icke kunna förnekas, att det ligger en viss oegentlighet i det förhållandet, att stadsfullmäktige i Stockholm icke i likhet med motsvarande representationer i de andra städerna själfve utse sin ordförande. Det synes mig därför, som om den önskan att vinna ändring härutinnan, hvilken vid upprepade tillfällen kommit i dagen och som nu tagit sig uttryck i en framställning från stadsfullmäktige, borde vinna afseende, därest ej omständigheter föreligga, som utgöra hinder däremot.

Hvad i ärendet förekommit synes mig icke gifva vid handen, att sådant hinder förefinnes. Att det är önskvärdt att ett visst samband finnes emellan den administrativa och de kommunala myndigheterna är gifvet. Men detta samband synes mig skola kunna fullt så väl, om icke bättre, upprätthållas, därest öfverståhållaren beredes möjlighet att, befriad från ordförandeskapet, deltaga i förhandlingarna i alla hos stadsfullmäktige förekommande ärenden. Genom en sådan anordning får han ett rikt tillfälle att göra sin sakkunskap och sitt inflytande gällande, under det att hans ledning från ordförandeplatsen måste vara af hufvudsakligen formell art. Väl att märka är vidare, att genom stadgandet därom, att stadsfullmäktiges beslut skola i vidsträckt omfattning underställas öfverståhållareämbetets pröfning, en synnerligen effektiv kontroll å stadsfullmäktiges verksamhet förefinnes. Genom de föreskrifter, som den utaf öfverståhållareämbetet tillsatta kommittén föreslagit och hvilka jämväl stadsfullmäktige för sin del förordnat, har ytterligare garanti vunnits för en väl afvägd samverkan mellan den administrativa myndigheten och den kommunala representationen.

På grund af hvad jag nu anført anser jag skäl förefinnas för vidtagande af den ändring i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm, som nu ifrågasatts; och har jag i afseende å själfva formuleringen endast funnit några förtydligande jämkningar böra göras.»

Lagutskottet som i föreliggande fråga ansluter sig till den principiella ståndpunkt, flere föregående Riksdagars lagutskott däri intagit, och be-
träffande innebörden i det föreslagna tillägget till 5 § i förevarande för-
ordning hyser samma uppfattning, som Stockholms stadsfullmäktige i
ofvanberörda yttrande den 24 september 1902 uttalat, har mot det framlagda
lagförslaget icke funnit något att erinra; och får utskottet alltså hemställa,

att Riksdagen måtte antaga det i propositionen
innefattade lagförslag.

Stockholm den 30 januari 1903.

På lagutskottets vägnar:

CARL B. HASSELROT.